

heitlichkeit gefordert würde, die sämtliche Buchhaltungsarbeit in eine einzige Abteilung zwingt. Auch darf man nicht glauben, dass etwa bestimmten Buchhaltungsformen der Vorzug gegeben werde. Ganz besonders ist darauf hinzuweisen, dass nicht überall da, wo von einem Konto die Rede ist, ein wirkliches Konto der doppelten Buchhaltung gemeint sei. Es ist durchaus in der Ordnung und muss in vielen Fällen empfohlen werden, nicht die äusseren Formen der doppelten Buchhaltung anzuwenden, sondern sich anderer Formen der Statistik zu bedienen.

Aber den einen grossen Vorzug der doppelten Buchhaltung, die systematische Erfassung der Bewegungsvorgänge, sollte man um keinen Preis aufgeben. In diesem Grundsatz der Erfassung der Vorgänge an ihren beiden Enden liegt ein so ungemein grosser Vorteil, dass man nicht auf ihn verzichten sollte¹⁾.

Endelig fremgaar det tydeligt af det bekendte grundlæggende Skema i »Kontenrahmen« (6. Udgave, S. 16), at Schmalenbach fuldtud er bekendt med Begreberne Finansbuchhaltung (Geschäftsbuchhaltung) og Betriebsbuchhaltung.

Professor Schneider giver ogsaa i sin Omtale af Kontoplaner førnævnte Ingeniør O. Bredt Forrangen ved med Forkærlighed at behandle denne Forfatters Synspunkter for Kontoplaner, der i det væsentlige bygger paa en Adskillelse mellem kortfristet Betriebsrechnung og langfristet Geschäftsbuchhaltung, men som tilsyneladende ikke betjener sig af afstemmelige Mellemsregningskonti.

Som tidligere nævnt er der i Bogen rørt ved »livsvigtige« Problemer for Fremtidens industrielle Regnskabsvæsen, men det kan maaske siges, at Bogen gennem en noget ensidig Fremstilling har fjernet sig noget fra det, Titlen giver Udtryk for. Hvad Bogens Værdi for de i Praxis virkende Industridrivende, Grossister, Revisorer m. fl. (Forord og Forlagsanmeldelse) angaar, tror jeg, at den Kendsgerning, at Forf. har betjent sig af en vanskelig tilegnelig Symbolbetegnelse i Forbindelse med en — efter mit Skøn — ofte overflødig matematisk Bevisførelse, vil virke som en Hemsko for en større Udbredelse i disse Kredse.

Palle Hansen.

BETÆNKNING ANGAAENDE FÆRØERNES ERHVERVSLIV, afgivet af det af Statsministeriet under 12. April 1938 nedsatte Udvalg. H. N. Jacobsens Bokhandls Accidenstrykkeri, Thorshavn 1939. 299 S.

Den meget sparsomme Litteratur om Færøernes økonomiske og sociale Forhold er for nylig blevet forøget med et meget værdifuldt Bidrag, idet det af Statsministeriet nedsatte Udvalg har afgivet sin Betænkning angaaende Færøernes Erhvervsforhold. Det er en hel Færøernes Erhvervs- og Samfundsliv, spækket med statistiske Oplysninger og konkrete Meddelelser, man her bliver præsenteret for.

Betænkningen begynder med en interessant Beskrivelse af Hovederhvervet, Fiskeriet, omtaler dernæst Landbruget, Industrien, Minedriften, Hval-

¹⁾ »Kontenrahmen« 6. Udgave, S. 5.

heitlichkeit gefordert würde, die sämtliche Buchhaltungsarbeit in eine einzige Abteilung zwingt. Auch darf man nicht glauben, dass etwa bestimmten Buchhaltungsformen der Vorzug gegeben werde. Ganz besonders ist darauf hinzuweisen, dass nicht überall da, wo von einem Konto die Rede ist, ein wirkliches Konto der doppelten Buchhaltung gemeint sei. Es ist durchaus in der Ordnung und muss in vielen Fällen empfohlen werden, nicht die äusseren Formen der doppelten Buchhaltung anzuwenden, sondern sich anderer Formen der Statistik zu bedienen.

Aber den einen grossen Vorzug der doppelten Buchhaltung, die systematische Erfassung der Bewegungsvorgänge, sollte man um keinen Preis aufgeben. In diesem Grundsatz der Erfassung der Vorgänge an ihren beiden Enden liegt ein so ungemein grosser Vorteil, dass man nicht auf ihn verzichten sollte¹⁾.

Endelig fremgaar det tydeligt af det bekendte grundlæggende Skema i »Kontenrahmen« (6. Udgave, S. 16), at Schmalenbach fuldtud er bekendt med Begreberne Finansbuchhaltung (Geschäftsbuchhaltung) og Betriebsbuchhaltung.

Professor Schneider giver ogsaa i sin Omtale af Kontoplaner førnævnte Ingeniør O. Bredt Forrangen ved med Forkærlighed at behandle denne Forfatters Synspunkter for Kontoplaner, der i det væsentlige bygger paa en Adskillelse mellem kortfristet Betriebsrechnung og langfristet Geschäftsbuchhaltung, men som tilsyneladende ikke betjener sig af afstemmelige Mellemsregningskonti.

Som tidligere nævnt er der i Bogen rørt ved »livsvigtige« Problemer for Fremtidens industrielle Regnskabsvæsen, men det kan maaske siges, at Bogen gennem en noget ensidig Fremstilling har fjernet sig noget fra det, Titlen giver Udtryk for. Hvad Bogens Værdi for de i Praxis virkende Industridrivende, Grossister, Revisorer m. fl. (Forord og Forlagsanmeldelse) angaar, tror jeg, at den Kendsgerning, at Forf. har betjent sig af en vanskelig tilegnelig Symbolbetegnelse i Forbindelse med en — efter mit Skøn — ofte overflødig matematisk Bevisførelse, vil virke som en Hemsko for en større Udbredelse i disse Kredse.

Palle Hansen.

BETÆNKNING ANGAAENDE FÆRØERNES ERHVERVSLIV, afgivet af det af Statsministeriet under 12. April 1938 nedsatte Udvalg. H. N. Jacobsens Bokahandls Accidenstrykkeri, Thorshavn 1939. 299 S.

Den meget sparsomme Litteratur om Færøernes økonomiske og sociale Forhold er for nylig blevet forøget med et meget værdifuldt Bidrag, idet det af Statsministeriet nedsatte Udvalg har afgivet sin Betænkning angaaende Færøernes Erhvervsforhold. Det er en hel Færøernes Erhvervs- og Samfundsliv, spækket med statistiske Oplysninger og konkrete Meddelelser, man her bliver præsenteret for.

Betænkningen begynder med en interessant Beskrivelse af Hovederhvervet, Fiskeriet, omtaler dernæst Landbruget, Industrien, Minedriften, Hval-

¹⁾ »Kontenrahmen« 6. Udgave, S. 5.

fangsten, Jagten og Fuglefangsten, Pelsdyravlen, Handelen og slutter med nogle mere spredte Afsnit bl. a. om Financieringsforhold og Samfærdsel. Det er ikke Hensigten her at gaa nærmere ind paa alle disse Omraader, men alene at fremhæve et Par Momenter, særlig til Belysning af de sociale Forhold.

Et stort Problem paa Færøerne er Spørgsmaalet om Forbrugerkredit til Fiskerne. Disse faar deres Løn af Rederen i Form af Andel i Udbyttet, som udbetales ved Fiskesæsonens Slutning om Efteraaret. Resultatet er, at Fiskeren og hans Familie kommer ind paa at leve af Forskudsudbetaling af Løn fra Rederen og Kredit fra Købmand. Denne Ordning foreslaas nu legalt reguleret saaledes, at der oprettes en Lønningsfond, der skal yde forlods Udbetaling af Fiskerens forventede Løn med indtil 80 Kr. mdl. i det halve Aar, Fiskeren er paa Søen. Skønt Beløbet i danske Øren lyder meget ringe, vil en saadan Forskudsudbetaling dog betyde, at Fiskeren normalt faar langt den største Del af Pengelønnen udbetalt paa Forhaand. Opnaar Fiskeren ikke at indtjene saa meget, regner Kommissionen med, at det for meget udbetalte maa betragtes som tabt, og det skal da dækkes af Kontingenter fra de andre Fiskere og ved et Statstilskud til Ordningen.

Som et andet socialt Problem kan man nævne Færøernes meget store Sæsonarbejdsløshed, idet der kun fiskes i Sommerhalvaaret. Man har arbejdet paa at faa en Bearbejdning af Ulden igang paa Grundlag af denne Sæsonledighed; men hidtil har Fiskerne — trods deres meget ringe Aarsindtægt — ikke vist større Interesse herfor.

Betænkningen gaar ind paa Mulighederne for at kunne udvikle en Industri, navnlig som Eksportindustri i Tilknytning til Fiskeriet; der er dog ogsaa — navnlig fra de færøske Udvalgsmedlemmers Side — nogen Interesse for en Hjemmemarkedsindustri. Det kan ikke nægtes, at det undertiden virker lidt grotesk, naar Problemerne diskuteres i den færøske Størrelsesorden, saaledes kan man jo vanskeligt tage det helt alvorligt, naar man et Sted ser en Mindretalsindstilling gaa ind for Selvforsyningspolitik.

Mellem Linierne — og undertiden ogsaa paa Linierne — giver Betænkningen — sikkert noget imod dens Hensigt — sin Læser et Indtryk ogsaa af andre Sider af færøsk Erhvervsliv: man faar et Indtryk af stor Flid og Sparsommelighed, men ogsaa af udbredt manglende Evne til Samarbejde baade indbyrdes og med udenforstaaende, hyppigt ringe forretningsmæssig Kunnen, undertiden stor, men ikke altid velbegrunnet Optimisme.

Man lukker Betænkningen med Forstaaelsen af, at man har faaet et Indblik i en lille Verden for sig med mange Problemer at løse; og det er jo ganske sundt at blive erindret om, at der inden for Danmarks Grænser lever en Befolkningsgruppe under væsentligt ringere økonomiske Vilkaar end den øvrige Befolkning.

De Forslag til Afhjælpning af Manglerne, Kommissionen stiller, er ikke revolutionerende. Mod gennemgribende indre Reformers taler den Omhu, hvormed man værner de forskellige Grupperes bestaaende Rettigheder; ikke mindst kommer dette frem, naar man vil reservere den gode Betaling fra de primære Markeder for Kutterflaaden og for de ganske faa eksisterende Trawlere, medens nye Trawlere skal henvises til at afsætte Fangsten paa de sekundære Markeder. Har det været vanskeligt at enes om indenlandske Reformers, synes der ikke at have været større Uenighed om Ønskeligheden af store Laan fra Moderlandet, f. Eks. til den omtalte Lønningsfond og til

Fiskerflaadens Fornyelse. Nogen Afvejning af Betimeligheden heraf paa længere Sigt træder ikke frem. Under de nuværende Forhold har den sidste Del af Programmet næppe store Muligheder for at blive gennemført, og man skal derfor næppe vente, at Betænkningen vil bringe store praktiske Resultater; men man kan jo glæde sig over den interessante Redegørelse og haabe paa, at Klipfisken vil stige i Pris.

Kjeld Philip.

P. A. Callø: KREDITFORENINGERNE OG LANDBRUGETS GÆLDSPROBLEM. København 1939. 127 S.

Denne Redegørelse falder i tre Hovedafsnit: Kreditforeningernes Historie, Kreditforeningernes Teknik og Organisation og Kreditforeningerne og Landbrugets Gæld.

Første Afsnit giver en overordentlig interessant Redegørelse for hele Kreditforeningssystemets Udvikling her i Landet fra det første famlende Forsøg og indtil det høje tekniske Stade, hvorpaa det nu staar.

I andet Afsnit er det bl. a. værd at hæfte sig ved Direktør Callø's Betragtninger over Vurderingsansættelserne. Det var et af de Spørgsmaal, som blev ret indgaaende behandlet i Realkreditkommissionens Betænkning, idet som bekendt Vurderingerne særlig i visse Egne af Jylland laa meget højt. Direktør Callø vil heller ikke benægte, at en ikke ringe Optimisme har gjort sig gældende ved Vurderingerne. Han udtaler herom paa Side 57, at »Vurderingerne vidner om et lyst Syn paa Landbruget. Saaledes har det altid været, og saadan er det den Dag i Dag«. Han afviser ganske vist ikke Bestemmelsen i den nye Kreditforeningslov om, at Vurderingsmændene skal være uafhængige af Laantagerne, men har paa den anden Side ikke nogen overdreven Tro paa, at det lyse Syn vil blive væsentligt ændret.

Langt det interessanteste Afsnit er det sidste om Kreditforeningerne og Landbrugets Gæld. Det kan ikke forundre, at Kreditforeningsmanden langt fra anser Kreditforeningernes historiske Mission for afsluttet. Den Gældspolitik, vi skal føre i Fremtiden, er bundet til dette System, mener Direktør Callø, og han gaar ind for højforrentede Kreditforeningslaan, som man har Mulighed for at omprioritere. Han beskæftiger sig iøvrigt indgaaende med de forskellige Forslag til konjunkturbestemte Renteydelser, der har set Dagens Lys i den sidste halve Snes Aar, og stiller sig som Helhed køligt overfor disse Former for Renteydelser. Dog lader han en lille Dør staa aaben for den konjunkturbestemte Rente, nemlig specielt for Arve- og Sælgerprioriteter. Saadanne Foranstaltninger kan begrundes med, at det vel ikke er helt urimeligt at lade Sælgeren og Medarvingerne tage Del i Risikoen ved Ejendommens Drift.

Til Slut kan det anføres, at Direktør Callø vender sig mod at gøre Landbrugets Forrentningsprocent til Reguleringsmaalestok for konjunkturbestemte Renteydelser, idet han er bange for, at Opgivelserne fra de regnskabsførende Brug under de Forudsætninger maaske ikke bliver helt rigtige. I Stedet skulde man bruge objektive Kriterier, d. s. v. Priser. Hertil kan anføres, at man formentlig nok uafhængigt af Det landøkonomiske Driftsbureau kunde beregne et brugeligt Indeks for Landbrugets Konjunkturer f. Eks. paa Grundlag af den officielle Statistik. Dernæst maa man stille sig tvivlende overfor, om et rent Prisindeks er det rigtige Maal for